

KIHÍVÁSOK ÉS LEHETŐSÉGEK A RITKÁBBAN TANÍTOTT NYELVEK OKTATÁSÁBAN

BESZÁMOLÓ A LITVÁNIA ÉS MAGYARORSZÁG NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIÁRÓL

Vilniusi Egyetem Filológiai Kar

Vilnius, 2025. május 16-17.

Zsolnai Márton

zsolnai.marci@gmail.com; Marton.Zsolnai@flf.vu.lt

Vilniusi Egyetem, Filológiai Kar, Balti Nyelvek és Kultúrák Intézete, Skandináv Tanulmányok Központ

<https://orcid.org/0009-0002-0808-8820>

A Vilniusi Egyetem Magyar Lektorátusának 10 éves fennállása alkalmából a Litvániai Magyarok Báthory István Kulturális Szövetsége, a Vilniusi Egyetem Filológiai Kara és Magyarország Vilniusi Nagykövetsége 2025. május 16. és 17. között nemzetközi tudományos konferenciát szervezett személyes és online formában. A két nap során lehetőség nyílt megvitatni a legújabb alkalmazott nyelvészeti kutatási eredményeket, az esemény kiváló tudományos kapcsolódási felületet biztosított Magyarország és Litvánia között.

A konferenciának a K. Donelaičio díszterem adott otthont. A résztvevőket Béres János, Magyarország litvániai nagykövete köszöntötte, aki beszédében felhívta a figyelmet a két ország közös történelmi kapcsolataira, megemlítve a Jagelló-dinasztia és Báthory István fontos cselekedeteit. Ezután Mindaugas Kvietkauskas, a Filológiai Kar dékánja is köszöntötte a résztvevőket. Ērika Sausverde, a Balti Nyelvek és Kultúrák Intézetének vezetője bemutatta az intézetben megjelenő nyelvi sokszínűséget, megemlékezett a Magyar Stúdiumok Termének 2001-es megalakulásáról, és megköszönte az egyetemen dolgozó korábbi (Hegedűs Máté, Bulla Noémi) és a jelenlegi (Zsolnai Márton) magyar vendégoktatók áldozatos munkáját.

A plenáris előadók sorát Menyhei Zsófia kezdte, aki az MI-műveltséggel kapcsolatos legfrissebb tapasztalatait osztotta meg a közönséggel, és bemutatta, hogyan lenne érdemes integrálni a mesterséges intelligencia használatát a közoktatás és a felsőoktatás rendszerébe. Szőke Johanna előadásában arra hívta fel a figyelmet, hogy a tanároknak meg kell tanulniuk azokra az egyéni sajátosságaikra koncentrálniuk, amelyek megkülönböztetik a szakmai készségeiket a mesterséges intelligenciától. A félelmek és az identitásválság leküzdésének lehetséges megoldásai közé tartozhatnak például az MI-műveltséget fejlesztő képzések és az ön- és társreflexiós lehetőségek kiaknázása.

Vermeki Boglárka előadásában a 2025 őszén megjelent *Magyar felfedező 1. Magyar nyelvkönyv 10-14 éves gyerekeknek* című tankönyv elkészítésének folyamatáról beszélt, illetve a könyvben megjelenő feladatalapú nyelvtanítás (TBLT) és a projektalapú nyelvtanítás alapelveiről. Az elkészült tananyag releváns tartalmával, a korosztályhoz illeszkedő témákkal, látványos illusztrációkkal és logikus, könnyen átlátható felépítésével érdekes és motiváló nyelvtanulást tesz lehetővé.

A plenáris előadásokat követően a résztvevők megtekintették az egyetem központi könyvtárát, majd az első szekcióban Zsolnai Márton a Vilniusi Egyetem magyarnyelv-oktatás történetét mutatta be, továbbá a jelenlegi képzési struktúrát és a jövőbeli terveket. Majoros Ivett a minszki lektori munka során megélt tapasztalatairól beszélt. Kitért a magyar filmművészet jelentőségére, és a nemzetközi nőnapban rejlő kultúrákövetítés lehetőségére. Kárai Dániel előadásában arra kereste a választ, hogy a ritkábban tanított, agglutináló és morfológiailag gazdag nyelvek tanítása esetében is alkalmazhatóak-e az angol mint idegen nyelv oktatásának alapelvei. Kajdi Alexandra az óvodás és kisiskolás korú magyarul tanuló gyermekek oktatása során felmerülő fontos alapelveket mutatta be a hallgatóságnak, és felhívta a figyelmet azokra a nyelvészeti és módszertani megfontolásokra, amelyeket érdemes figyelembe venni ennél a fiatal korosztálynál.

A délutáni párhuzamos szekciók angol nyelvű előadásait Dobos Mária kezdte, aki a magyar középiskolás diákok írás-olvasási készségeinek jelentős különbségeit mutatta be. Megismerhettük a hallgatók közösen írt munkáira vonatkozó megélését, valamint a saját írási folyamatukkal kapcsolatos reflexióit. Király Krisztina előadásában a KRÉTA IFM magyar nyelvi moduljára fókuszált. Bemutatta annak pedagógiai értékét a magyar nyelv tanulásában, valamint lehetséges szerepét abban, hogy megfelelő felkészítést nyújtson a tanulók számára a standardizált vizsgákra. Prohászka Zsolt azt a kérdést járta körbe, hogy hogyan változik a nemzetközi egyetemi hallgatók motivációja a magyar mint idegen nyelv órákon. A kutatás célja volt beazonosítani, hogy mely események vagy tényezők járulnak hozzá ezekhez a változásokhoz. Miroslav Stasilo a francia nyelvhez köthető kutatásában rámutatott arra, hogy a nyelvtanulási motivációt több, egymással összefüggő tényező alakítja, a tanulási környezet mellett például a pedagógiai stratégiák, a tanórai dinamika és a személyes célok is.

A magyar nyelvű szekcióban Bencze Norbert arra kereste a választ, hogy hogyan lehet a kulturális tartalmakat, különösen a kanonizált, ún. „magas kultúra” elemeit elérhetővé tenni alacsony nyelvi szinten tanulók számára. Veresné Valentinyi Klára a fordítástudomány aktuális kérdéseire kalauzolta el a résztvevőket. A gépi fordítás, a minimális és a teljes utószerkesztés használhatóságát egy hallgatókkal végzett kutatás példáján vezette le. Nagy Csilla az osztály-

főnöki és nyelvtanári szerep határán megélt tapasztalatairól mesélt, és ismertette az iskolai cse-reprogramok lehetséges pozitív hozadékát.

A péntek délutáni előadásokat követően Nagy Dénes András, első beosztott konzul megnyitotta a *Petőfi a világ körül* című angol nyelvű poszterkiállítást, majd Pejtsik Panna és Horváth András Ádám saját feldolgozású dalokkal örvendeztette meg a jelenlévőket. A változatos zenei repertoárban a saját szerzemények mellett több Petőfi vers is helyet kapott. Szombat reggel a *Magyarok Vilniusban a XVIII. század végéig* tematikájú városi sétát jártuk be az egykori városfalnál található Hajnal-kaputól (Aušros vartų) indulva.

A délelőtt során Szita Szilvia tartotta meg plenáris előadását, amelyben ismertette a korpusz-nyelvészet nyelvoktatásban való felhasználásának lehetőségét, és egy olyan korpuszalapú módszertant mutatott be, amely tematikusan összekapcsolódó szövegekkel való munkát alkalmaz a nyelvtanulás támogatásának érdekében. Ezt követően Schell Gergely egy pszichológiai témájú műhelymunkát tartott, ahol a résztvevők az elméleti ismeretek mellett a gyakorlatban is kipróbálhattak néhány érdekes és hasznos technikát.

A magyar nyelvű workshoppal párhuzamosan kezdetét vette a *Language pedagogy and technology* című szekció. Elsőként Fischer Andrea osztotta meg tapasztalatait a Koreában magyarul tanuló egyetemistákkal kapcsolatban. Az izgalmas szakmai kihívás bemutatását személyes történetekkel színesítette. Király Attila előadásában szó esett a Josai Nemzetközi Egyetem tantervi innovációjáról, a szerző saját tananyagairól és a munkacsoport tanulást támogató kulturális tevékenységéről is. Baráz Eszter a történetmesélés elméleti kereteit mutatta be, majd fel-tárta mind a klasszikus, mind a digitális történetmesélés eredetét, a történetek kulcselemeit, és példákkal illusztrálta e módszer változatos alkalmazási lehetőségét a nyelvórákon. A szekciót záró előadásban Csernus Anna betekintést nyújtott a tanárok nyelvtanítási stratégiákkal kapcsolatos meggyőződése és tényleges nyelvtanítási gyakorlatai közötti kapcsolatba. Az előadó nagy hangsúlyt fektetett a meggyőződések és a gyakorlat összetett viszonyának a bemutatására is.

Az *Applied Linguistics* című szekció első előadói Dóla Mónika, Viszket Anita, Kárpáti Eszter és Kleiber Judit voltak. Kutatásukban a magyar szakos kínai egyetemi hallgatók magyar nyelv-oktatásának nyelvi és interkulturális sajátosságaira összpontosítottak, és a határozói igenevek tanításával kapcsolatos kihívásokat vizsgálták. Birutė Spraukienė vizsgálata kimutatta, hogy a dán névszók különböző típusainak (a lexikai és a nyelvtani határozottsági és határozatlansági jelölőknek) az elsajátítása két fő tényezőtől függ: a névszók morfoszintaktikai összetettségétől, valamint a kutatásban résztvevők anyanyelvéből eredő transzfertől, mivel abban nincsenek névelők. Sipos Alexandra a kutatásában azt vizsgálta, hogy a versenyben elhangzó dalok nyelv-használata milyen szerepet játszik a nemzeti identitás formálásában, valamint egyfajta kollektív európai identitás megteremtésében. Schmidt Ildikó egy longitudinális kutatás eredményeit mutatta be. A kutatás során magyarországi gyermekes családok szüleivel és magukkal a gyerekekkel készített interjúkat, aminek segítségével azt térképezte fel, hogyan zajlik a gyerekek kétnyelvűvé válásának folyamata.

A kávészünet után Nádor Orsolya plenáris előadásában összegezte a kelet-közép-európai térségben megfigyelhető nyelvpolitikai és nyelvoktatáspolitikai tendenciákat. Az előadó arra a kérdésre kereste a választ, hogy vajon miért tűnik sikertelennek az államnyelv tanítása a Magyarországgal szomszédos országokban.

A konferencia utolsó szekciójában a magyar mint idegen nyelv és a szaknyelvi oktatás kérdései kerültek fókuszba. Marthy Annamária a Semmelweis Egyetem magyarul tanuló külföldi hallgatóinak magyar szókincsét vizsgálta szóasszociációs módszerrel. Halász Hortenzia bemutatta, hogy hogyan alkalmazzák a nemzetközi hallgatók a magyar fogorvosi szaknyelvi tudásukat a klinikai gyakorlat során, és feltárta azokat a tényezőket, amelyek az aktív nyelvhasználat ellen hatnak. Nagy Julianna előadásában a bor témája került a középpontba: bemutatta, hogy a borozáshoz kapcsolódó versek és novellák hogyan alkothatják akár egy féléves irodalmi tematikájú kurzus gerincét. Vigh Ivett Barbara ismertette és elemezte a romániai MID oktatás négy fő formáját, amelyek a nyelvtanfolyamok, a fakultatív oktatás, a magyar nyelvű osztályok nem anyanyelvi diákok számára, és a román anyanyelvű tanulók számára szervezett képzések.

A konferencia részletes programja és a két nap során elhangzott előadások absztraktkötete elérhető a Litvániai Magyarok Báthory István Kulturális Szövetségének honlapján. Az előadások írott változata előreláthatólag 2026 tavaszán fog megjelenni a Vilnusi Egyetem Skandináv Tanulmányok Központjához tartozó *Scandinavistica Vilnensis* különszámában. Köszönjük az előadóknak, hogy ilyen sok érdekes és változatos kutatási eredményt ismerhettünk meg a konferencián. Sok szeretettel várunk mindenkit legközelebb is Vilniusban!